

การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วม ของประชาชน เพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น Administration of KhonKaen Local Administrative Organizations, with General Public Participation for Transparency

สบศักดิ์ พรพันธ์ และสุรพล จิตต์ดี

Somsak Pronpan and Suraphon Jitdee

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

North Eastern University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: lakana_jaae@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัจจัยและแนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใส การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และกลุ่มข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอชุมแพ อำเภอน้ำพอง และอำเภอบ้านไผ่ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยสูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีอุปมานวิเคราะห์และการตีความ

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใส มีผลการปฏิบัติโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่านโยบายที่ชัดเจนในความโปร่งใสได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.38$) และพบว่า มาตรฐานการให้บริการมีคะแนนโดยเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 2.79$)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใส มี 4 ปัจจัย 13 ตัวแปร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$) แสดงว่าประชาชนมีเพศต่างกันมีความคิดเห็นสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสเท่ากัน เมื่อทำการทดสอบทางสถิติมีความแปรปรวนเท่ากัน $> .05$ แสดง



ว่าความแปรปรวน $F = 1.232$, $Sig = .520$ โดยสถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้พิจารณา $t = 0.149$, $Sig = .458$ ซึ่งเหตุการณ์ไม่แตกต่างกัน โดย 13 ปัจจัย สามารถอธิบายด้านผันแปรของการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 74.60 ($Adjusted R^2 = 0.746$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. แนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใส ประกอบด้วย การปฏิบัติที่สำคัญ 6 ประการ คือ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงาน ให้มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งของบุคลากร 2) ควรสนับสนุนให้มีกลุ่มองค์กรชุมชน ภาคประชาคมให้ที่มีความเข้มแข็งในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงาน 3) ควรปรับปรุงหรือจัดทำข้อมูลทำเนียบคลังสมองท้องถิ่นในด้านต่างๆ 4) ควรให้มีการจัดประชุมประชาคมเป็นประจำทุกเดือน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น 5) ควรเสนอให้สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อถอดบทเรียนรู้ด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 6) ควรให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; การมีส่วนร่วมของประชาชน; ความโปร่งใส

Abstract

The aims of this research were to study the present conditions to study the factors affecting the administration mentioned and to study the ways to develop the factors affecting the administration of the studied organizations. This study employed the quantitative research methodology to collect the data from 500 informants selected from 744,155 samples with the age more than 18 years old, including those who come from other provinces but live in the studies area; and officials of the local administrative organizations in both genders from four districts: Mueang Khon Kaen, Chumphae, Nam-phong and Banphai. The samples were randomized by the means of Taro Yamane's calculation method with reliability value at .05. The data was analyzed and interpreted by the inductive analysis to find the scores of Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Stepwise regression analysis.



The research results were as follows:

1. The statistic score of conditions of the administration of Khon Kean local administrative organizations by the general public participation for transparency was at the moderate level ($\bar{x} = 3.02$). After considering each aspects, it is found that the average score of the transparency on the clarity of policy achieved the highest score ($\bar{x} = 3.38$); and the score of the service standard was the least ($\bar{x} = 2.79$).

2. There are four factors affecting the administration of Khon Kean local administrative organizations, with the general public participation for transparency, together with 13 variables. The average score of these factors was at the moderate level ($\bar{x} = 3.0$). This means that the population with differences in genders had their opinion towards the present conditions of the administration of Khon Kean local administrative organizations, with the general public participation for transparency equally. The statistic test indicates the value of the variance at $> .05$ meaning variance $F = 1.232$, $Sig = .520$, testing the hypothesis to find t-value, $t = 0.149$, $Sig = .458$, indicating indifferences of 13 factors. This can be explained that the variance of the administration of Khon Kean local administrative organizations by the general public participation for transparency can be calculated as 74.60% (Adjusted $R^2 = 0.746$) with the statistic significance level at $.05$.

3. The ways to develop the factors affecting the administration of the studied organizations are composed of six practices: 1) all units of the local administrative organizations should have criteria to promote the work positions of their staff; 2) all units should support the establishment of the community organizations to check their work performances; 3) all units should create or improve the database in different aspects; 4) all units should organize the monthly meeting to hear the public opinions and to solve their problems; 5) the local educational institutions should be set up to study or conduct participatory research for collecting knowledge of transparency and public participation and other related field; 6) the local administrative organizations should be promoted as the model organization for transparency and public participation.

Keywords: Administration; General Public Participation; Transparency



1. บทนำ

การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการบริหารจัดการในโครงการของรัฐ รวมทั้งเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่ายทั้งในฝ่ายปกครองและฝ่ายประชาชน นอกจากนี้ได้มีการกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน มีโครงสร้างการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ สร้างความโปร่งใส ด้วยการคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นต่อผู้มีความต้องการ (Transparency Thailand, 2016) ซึ่งการจัดระเบียบและกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการตรวจสอบผู้ที่เข้ามาบริหารจัดการ และการวัดผล รวมทั้งการตรวจสอบในระบบการเลือกตั้งยังคงอ่อนแอ กลไกการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ มาจากความคิดริเริ่มของชนชั้นปกครองในสังคมไทย เพราะไม่ปรากฏว่ามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใดที่ประชาชนในชุมชนเรียกร้องให้เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงนั้นได้ถูกกำหนดขึ้นจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง โดยเบื้องล่างเป็นผู้รับคำสั่งและคอยปฏิบัติลักษณะนี้ได้ส่งผลกระทบต่อตามมา เนื่องจากชั้นปกครองมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการปกครองท้องถิ่น มีข้าราชการประจำเป็นผู้ควบคุมประชาชนท้องถิ่น ไม่มีโอกาสปฏิเสธหรือแสดงความคิดเห็นการ

เปลี่ยนแปลง ได้กำหนดให้มีการจัดรูปแบบและพัฒนางค์กรปกครองท้องถิ่นตามยุคสมัย ตามความมุ่งหมายและทักษะของชนชั้นปกครอง การปกครองท้องถิ่นจะเป็นรูปแบบใดนั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้หน้าที่เขียนกฎการปกครอง ไม่ใช่ความต้องการของประชาชน (Permethanchai, et al., 2016 : 2)

ในการสร้างเจตจำนงทางการเมืองทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมนั้น ได้พยายามปรับนโยบายในการมีส่วนร่วมของประชาชนและกลไกในระบบตุลาการและกฎหมายในกระบวนการจัดทำงบประมาณ เพื่อบริการสาธารณะให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยมีการกำหนดให้มีการรายงานต่อสาธารณะมีกฎเกณฑ์ขั้นตอนที่ชัดเจนในความโปร่งใสอาณานุกาแห่งข้อมูลที่เปิดเผย การสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วม และกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ โดยมีการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม และการเปิดเผยต่อประชาชน มีการสอดส่องดูแลขององค์กรพัฒนาเอกชน การมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนในการกำหนดและดำเนินโครงการต่อต้านคอร์รัปชัน การให้ข้อมูลต่างๆ ร่วมกับภาคประชาสังคม การสัมมนาประชุมเชิงปฏิบัติการ รัฐสภา ผู้กำหนดนโยบายสื่อมวลชน การทำข่าวเชิงสืบสวน การประชุมเชิงปฏิบัติที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อออกความเห็นและร่วมลงมือทำการประกาศการเริ่มแผนปฏิบัติต่อสาธารณะ (Department of Provincial Administration, 2016)

จากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สำนักงาน ป.ป.ช.



ได้รวบรวมสถิติการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่ากระทำการทุจริต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2550 รวม 8 ปี พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต รวมทั้งสิ้น 5,508 เรื่อง (National Anti-Corruption Commission, 2007) จากปัญหาในด้านการบริหารและการทุจริตคอร์รัปชันของการบริหารส่วนจังหวัด ที่กล่าวมานั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีการพัฒนาการบริหารงานให้มีความโปร่งใส ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการบริหารสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความโปร่งใสและประชาชนสามารถตรวจสอบได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจะได้ศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่น 4 อำเภอที่มีจำนวนประชากรเกินหนึ่งแสนคน และผลการวิจัยดังกล่าว จะได้นำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใสโดยเปรียบเทียบระหว่างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสมากที่สุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยครอบคลุมพื้นที่ในการวิจัย 4 อำเภอในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่มีประชากรตั้งแต่ 100,000 คนขึ้นไป โดยใช้วิธีการแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) การหาความแปรปรวน (F) ทดสอบสมมติฐานที่ใช้พิจารณา (t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Independent Samples Test, Sig. (2-tailed) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) (Sapsin, et al., 2017 : 15-28)



4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ได้สรุปการวิจัยตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใส พบว่า 1) ปัจจัยด้านนโยบายที่ชัดเจนในความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.38 2) ปัจจัยด้านความพยายามสร้างความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.14 3) ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหารของความโปร่งใสในองค์กร โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.26 4) ปัจจัยด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.03 5) ปัจจัยด้านระบบตรวจสอบภายใน โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.96 6) ปัจจัยด้านการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.98 7) ปัจจัยด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.92 8) ปัจจัยด้านมาตรฐานการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.79 9) ปัจจัยด้านระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการเรื่องร้องเรียน โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.86 10) ปัจจัยด้านการมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงเรื่องร้องเรียน โดยภาพรวมอยู่ระดับ

ปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.96 11) ปัจจัยด้านการใช้ดุลพินิจในการบริหารบุคคล โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.03 12) ปัจจัยด้านการมีระบบบริหารความเสี่ยงความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.98 และ 13) ปัจจัยด้านการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.97

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบของประชากรชาย และหญิง ในสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 13 ปัจจัยพบว่า ประชาชนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยแบ่งเป็นชาย จำนวน 202 คน และหญิง จำนวน 198 คน พบว่า ผู้ชายและผู้หญิงมีความคิดเห็นสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสเท่ากัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$, $S.D = 0.892$, 0.909) แสดงว่า ประชาชนมีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสเท่ากัน เมื่อทำการทดสอบทางสถิติมีความแปรปรวนเท่ากัน $> .05$ แสดงว่าความแปรปรวน $F = 1.232$, $Sig = .520$ โดยสถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้พิจารณา $t = 0.149$, $Sig = .458$ ซึ่งเหตุการณ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05



3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติงาน เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความคิดเห็นของประชาชน (X) กับ การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น (Y) ดังนี้

3.1 ค่าสัมพัทธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรต้นมีค่าอยู่ระหว่าง .002 ถึง .656 โดยทั้งหมดมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าสัมพัทธ์สหสัมพันธ์แต่ละด้าน พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นกับความพยายามสร้างความโปร่งใส มีความสัมพันธ์สูงสุด .542(**) และพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นกับการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน .137 (**)

3.2 ความแปรปรวนจากปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 13 ปัจจัย โดยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ระหว่างตัวแปรตาม (y) มีอยู่ 12 ตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใส (R^2 Square) เท่ากับ 0.748 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ที่ปรับแล้วในความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใส (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.746 แสดงว่าปัจจัยความพยายามสร้างความโปร่งใสระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการเรื่องร้องเรียน บทบาทของผู้บริหารของความโปร่งใสในองค์กรมาตรฐานการให้บริการ การมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงเรื่องร้องเรียน ระบบตรวจสอบภายใน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การมีระบบบริหารความเสี่ยงความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม การเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน นโยบายที่ชัดเจนในความโปร่งใส และลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ทั้ง 12 ตัวแปรสามารถทำนายความคิดเห็นของประชาชนที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ร้อยละ 74.60 สำหรับปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ การใช้ดุลพินิจในการบริหารบุคคล

4. แนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่เหมาะสม การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจัยด้านการใช้ดุลพินิจในการ



บริหารบุคคล ควรเสนอองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงาน โดยทั่วไปควรสนับสนุนให้มีกลุ่ม องค์การชุมชน ภาคประชาคมที่มีความเข้มแข็งในการตรวจสอบการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงานเสนอองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงาน โดยทั่วไปควรปรับปรุงหรือจัดทำข้อมูลทำเนียบคลังสมองท้องถิ่นในด้านต่างๆ เสนอองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงานโดยทั่วไปควรให้มีการจัดประชุมประชาคมเป็นประจำทุกเดือน หรือการจัดทำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสัญจร เพื่อรับฟังความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น เสนอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมให้มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน

5. อภิปรายผลการวิจัย

ความโปร่งใสไม่น่ามีใช้ว่าจะเกิดได้เพราะผู้บริหารทำให้เกิดขึ้นได้ฝ่ายเดียว แต่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับองค์กรก็มีส่วนด้วยการจัดให้มีการกำกับดูแลที่ดี หรือธรรมาภินั้น เป็นเพียงเครื่องมือที่จะช่วยให้เกิดความโปร่งใสอย่างมีระบบ แต่ถ้าผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายขาดสำนึกและไม่มีปัจจัยพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้น ก็ยากที่จะทำให้เกิดความโปร่งใสเป็นจริงได้ โดยสรุปทั้งหมดทุกฝ่ายจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามปัจจัยพื้นฐานของการกำกับดูแลที่ดี อันได้แก่ การยอมรับความจริง เพื่อขจัดปัญหา ก่อนที่จะสายเกินแก้ การไม่ติดยึดพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การมีความเป็นธรรมในการบริหาร

กิจการ การอยู่ในกรอบของกฎระเบียบ ทั้งหมดนี้ เพื่อให้ความโปร่งใสเกิดขึ้นได้ด้วยสำนึกและเป็นธรรมชาติ อันจะทำให้การนำระบบการกำกับดูแลที่ดีมาใช้มีประสิทธิภาพและได้ผล ดังเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลโนนธาตุ อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2558 นายสันต์ กัมปนาทวาวรรณ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนธาตุ ได้มอบหมายให้ นายสมชาย อุทัยประดิษฐ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนธาตุ เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังคำชี้แจงการตอบแบบสำรวจการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment-ITA) ประจำปีงบประมาณ 2558 ผ่านระบบวีดิทัศน์ทางไกลของกระทรวงมหาดไทย ณ ห้องพระธาตุขามแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ชั้น 2 โดยชี้แจงใน 8 ประเด็น ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความเป็นธรรม/ไม่เลือกปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเข้าถึงข้อมูล ระบบการร้องเรียนขององค์กร ผลประโยชน์ทับซ้อน และการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติพงษ์ มหิพันธ์ (Mahiphan, 2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ธรรมาภินขององค์การบริหารส่วนตำบลแสงพัน กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใส ผลการวิจัยพบว่า หลักการมีส่วนร่วมประชาชน สมาชิกสภา พนักงาน และลูกจ้างให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแสงพัน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง องค์การบริหาร



ส่วนตำบลแสดงพื้น ควรที่จะรักษาสถานภาพ การบริหารงาน เพื่อให้องค์การเป็นเช่นนี้ตลอดไป ด้านความโปร่งใส ประชาชน สมาชิกสภา พนักงาน และลูกจ้างให้ความเห็นว่าองค์การบริหาร ส่วนตำบลแสดงพื้น อำเภอม่วง จังหวัดสระบุรี มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ น่าประทับใจอย่างยิ่ง องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงพื้นมีการปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบ หรือกฎหมายกำหนด ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรกำหนด นโยบายให้ทุกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการประเมินธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก ข้อเสนอแนะ เชิงบริหารและเชิงปฏิบัติ หน่วยงานราชการหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะผู้บริหารองค์การ ปกครองส่วนตำบล ควรให้ความสำคัญในการ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วน ตำบลแสดงพื้นมีการบริหารจัดการครอบคลุม หลักธรรมาภิบาลทุกด้านการศึกษาแล้วยังพบว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 จึงสอดคล้อง กับงานวิจัยของเบญจ พรพลธรรม (Pronphontham, 2008) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมในบริการสาธารณะขององค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ที่หนึ่งเพื่อศึกษาการจัดการความโปร่งใส และการ จัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนในบริการ สาธารณะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พบว่า การจัดการความโปร่งใสภายในองค์การ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการ สาธารณะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

มีผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายการให้บริการสาธารณะ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรกำหนดเป็นนโยบาย ให้องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ทุกๆ แห่ง มีการประเมินธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก โดยใช้การวัดระดับธรรมาภิบาล ตามตัวชี้วัดของสถาบันพระปกเกล้า เพื่อให้ทราบ ถึงมาตรฐานในการบริหารงานขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

1.2 ต้องมีการปรับปรุงโครงสร้าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งภายในและ ภายนอกและจะต้องสอดคล้องกับขนาดและ ภารกิจ ประการสำคัญต้องยึดหลักความเป็น ประชาธิปไตยและเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งความพยายามเหล่านั้นสะท้อนผ่านการวาง ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

1.3 ควรเน้นบทบาทของส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ในการป้องกันปัญหาการทุจริต และประพฤติมิชอบในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าการติดตามตรวจสอบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ในส่วนกลางขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างตัวแบบ ประเมินสำหรับราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งได้แก่ กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และราชการบริหาร แบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้มา ซึ่งแบบประเมินความโปร่งใส ที่เหมาะสมกับการ



บริหารราชการในแต่ละประเภท ซึ่งสามารถใช้ประเมินความโปร่งใสได้อย่างเหมาะสมและลึกซึ้งมากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างตัวแบบประเมินสำหรับใช้ประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อความโปร่งใสที่เหมาะสมกับหน่วยงานภาครัฐแต่ละประเภทแยกกันระหว่างหน่วยงานราชการทั่วไป หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระของรัฐ หรือองค์กรของรัฐประเภท

อื่นๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถประเมินความโปร่งใสได้เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของการบริหารองค์กรภาครัฐแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน

2.4 ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความโปร่งใสโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น เพื่อช่วยเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

References

- Department of Provincial Administration. (2016). *The Bureau of Registration Administration*. KhonKaen.
- Mahiphan, K. (2008). *Good Governance of Saipan Sub-district Administrative Organization Case Study of Participation for Transparency*. KhonKaen : KhonKaen University.
- National Anti-Corruption Commission. (2007). *Transparency Thailand*. Concepts and Definitions of Transparency. <https://www.transparency-thailand.org>. (Accessed 10 April 2016).
- Pronphontham, B. (2008). *Management of Transparency and Participation in Public Services of Local Government Organizations*. Bangkok : Ramkhamhaeng University.
- Permthanchai, K., et al. (2016). *Public Administration*. Bangkok : Zhulian Ltd. Rama 2.
- Sapsin, J., et al. (2017). The Efficiency Pattern for Management Municipality Authority Based on Good Governance in ASEAN. *Dhammathas Journal*, 17(2), 15-23.